



**Bil 22:4**

**HÖGSKOLAN I GÄVLE**

UTBILDNINGSPLAN  
Grundnivå

Grundlärarprogrammet inriktning  
fritidshem  
Programkod: xxxx

## **Utbildningsplan**

**Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i  
fritidshem 180 högskolepoäng**

**Denna utbildningsplan gäller för studerande antagna  
höstterminen 2011 eller senare**

## **UTBILDNINGSPLAN**

Fastställd 2010-xx-yy

Grundlärarprogrammet med inriktning fritidshem  
vid Högskolan i Gävle

### **1 Övergripande uppläggning**

Grundlärarexamen med inriktning fritidshem omfattande 180 högskolepoäng avläggs på grundnivå.

Utbildningen omfattar en utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng, verksamhetsförlagd utbildning omfattande 30 högskolepoäng och ämnesstudier omfattande 90 högskolepoäng.

Ett aktivt engagemang från studentens sida är en förutsättning för att utbildningen skall ge en god grund för en fortsatt utveckling inom läraryrket. Studenten skall ha insikt i hur programmet är upplagt och vilka generella och särskilda mål som uttrycks i dess styrdokument. Kunskap om utbildningens förutsättningar, process och förväntade resultat är viktiga för utvärderingen av egna och andras insatser.

### **2 Mål**

Här anges först de generella målen enligt Högskolelagen. Därefter anges examensmålen enligt Högskoleförordningen samt till sist särskilda mål för Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle.

#### **2.1 Generella mål enligt Högskolelagen<sup>1</sup>**

Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock besluta om undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna,

---

<sup>1</sup> 1 kap. §§ 8, 9

utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området. Lag (2009:1037).

## 2.2 Mål för Grundlärarprogrammet enligt Högskoleförordningen, bilaga 2

### Examensbeskrivning

#### EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ

#### 2.3 Grundlärarexamen

##### *Omfattning*

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem avläggs på grundnivå och uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan, utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem ska ämnes- och ämnesdidaktiska studier omfatta 90 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng inom det fritidspedagogiska området och 30 högskolepoäng i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen.

Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygsättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

##### *Mål*

För grundlärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som grundlärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

##### *Kunskap och förståelse*

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem ska studenten

- visa sådana kunskaper inom det fritidspedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,

- visa sådana ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper som krävs för yrkesutövningen,
  - visa kunskap om barns kommunikation och språkutveckling samt visa kännedom om grundläggande läs-, skriv- och matematikinlärning,
  - visa kunskap om praktiska och estetiska läroprocesser, och
  - visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen, och
  - visa kunskap om bedömning av elevers lärande och utveckling.
- För grundlärares examen ska studenten också
- visa sådan kunskap om barns utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
  - visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, och
  - visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia.

#### *Färdighet och förmåga*

För grundlärares examen med inriktning mot arbete i fritidshem ska studenten

- visa fördjupad förmåga att stimulera till lärande och utveckling genom att erbjuda barnen en meningsfull och innehållsrik fritid, och
  - visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.
- För grundlärares examen ska studenten också
- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
  - visa förmåga att ta tillvara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
  - visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
  - visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
  - visa förmåga att observera, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
  - visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
  - visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
  - visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
  - visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
  - visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
  - visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten tillägna sig färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

#### *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För grundlärares examen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,

- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

### ***Självständigt arbete (examensarbete)***

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom det fritidspedagogiska området.

### ***Övrigt***

Av examensbeviset ska det framgå vilken inriktning studenten har fullgjort.

För grundlärarexamen ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

## **2.4 Särskilda mål för Grundlärarprogrammet med inriktning mot fritidshem vid Högskolan i Gävle**

Grundlärarprogrammet med inriktning mot fritidshem vid Högskolan i Gävle syftar till att ge en god **yrkesutbildning** för arbete inom fritidshem. För att förverkliga detta har särskilda målbilder formulerats.

Efter att ha genomgått programmet vid högskolan i Gävle förväntas studenten ha förvärvat

- både en allmän och en särskild lärarkompetens
- en mångfald av förhållningssätt och metoder relevanta för yrket
- en yrkeskompetens byggd på reflekterad praktik och systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier

### **Både en allmän och en särskild lärarkompetens**

Den grundläggande utbildningsvetenskapliga lärarkompetensen är till stor del gemensam för alla lärare oavsett inriktning. Exempel på sådan kompetens är skolväsendets historia, organisation och villkor, läroplansteori och didaktik, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utveckling, lärande och specialpedagogik, sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, uppföljning och analys av lärande och utveckling samt utvärdering och utvecklingsarbete. Dessutom ska den utbildningsvetenskapliga kärnan ge speciella kunskaper för arbete inom fritidshemmet. Den särskilda lärarkompetensen förvärvas framförallt inom ämnesstudierna och omfattar specifika kunskapsområden inriktade mot verksamhet i fritidshemmet. Ämneskunskaper, ämnesdidaktisk och annan innehållsspecifik didaktisk kompetens är centrala i den särskilda lärarkompetensen. Målet är att de

allmänna och särskilda lärarkompetenserna av studenten integreras till en helhet i läraryrkets praktik.

#### **En mångfald av förhållningssätt och metoder relevanta för yrket**

Förutsättningarna för lärande skiftar. Studenten skall därför ha förvärvat kunskaper om undervisning och examinationsmetoder samt förmåga att organisera verksamheten för att kunna skapa goda förutsättningar för lärande och utveckling. Det finns inte bara en väg till att skapa sådana förutsättningar, utan flera. Den studerande skall därför under utbildningen möta och tillämpa en mångfald av metoder och förhållningssätt och få möjlighet att kritiskt reflektera över dem. I centrum står barns och ungdomars lärande och utveckling och studenten skall självständigt och tillsammans med andra kunna tillgodose deras behov av stöd, handledning och undervisning.

#### **En yrkeskompetens byggd på reflekterad praktik och systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier**

Relevanta och användbara kunskaper för ett kommande yrkesliv som lärare förutsätter en kontinuerlig växelverkan mellan praktiska handlingar och reflektion över de erfarenheter och upplevelser som dessa handlingar gett upphov till. Yrkeskompetenser utvecklas både från reflekterad praktik och från systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier. Den utexaminerade läraren skall därför ha utvecklat en kompetens som bygger på erfarenheter, reflektion och vetenskapligt förankrad kunskap samt en medvetenhet om de egna värderingar som ligger till grund för yrkesutövningen. Grundutbildningen skall vara en bas för lärarens livslånga lärande. En förutsättning för att nå detta mål är ett utvecklat samarbete mellan högskolan och regionens skolor.

### **3 Beskrivning av programmet**

<b>Grundskollärare med inriktning mot fritidshem 180 hp</b>		
År	Ht	Vt
1	Fritidspedagogik (22,5 hp) samt Verksamhetsförlagd utbildning, VFU (7,5 hp)	Utbildningsvetenskaplig kärna 1 (30 hp)
2	Utbildningsvetenskaplig kärna 2 (15 hp) samt Praktiskt/Etstestetiskt ämne (15hp)	Fritidspedagogik (22,5 hp) samt VFU (7,5 hp)
3	Utbildningsvetenskaplig kärna 3 (15 hp) VFU (15 hp)	Examensarbete (15 hp) samt Praktiskt/Estetiskt ämne (15 hp)

#### **3.1 Utbildningsvetenskaplig kärna**

Kurserna inom Utbildningsvetenskaplig kärna skall tillsammans utgöra 60 högskolepoäng, 30 högskolepoäng (hp) motsvarar en termins arbete. Innehållet är både kunskapsområden som är gemensamma och relevanta för alla lärarstudenter oavsett inriktning och sådana som är specifika för verksamheten i fritidshem. Kurserna inom utbildningsvetenskaplig kärna är uppbyggda så att en tydlig kunskapsutveckling skall ske under utbildningens gång. Kurserna skall därför läsas i en bestämd ordning med en successivt höjd kravnivå.

### 3.2 Ämnesstudier

Genom ämnesstudierna förvärvar studenten kunskap och kompetens inom ett kunskaps- eller ämnesområde inriktat mot verksamhet i fritidshem.

### 3.3 Verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU, omfattar sammanlagt 30 högskolepoäng dvs en termins arbete. Den verksamhetsförlagda utbildningen består dels av praktiskt lärararbete och dels av fältstudier. Praktiskt lärararbete innebär övning i undervisning och annat pedagogiskt arbete och ska utgöra minst 60 procent av den totala tiden för VFU. Med fältstudier avses att studenten fullgör specificerade uppgifter i anslutning till innehållet i kursen där fältstudierna ingår. Fältstudierna kan genomföras enskilt eller i grupp och kan vara verksamhetsbesök, observationer, intervjuer etc. Inom fältstudiernas ram utförs också förberedelser inför och uppföljning av VFU i form av inledande och avslutande seminarier. I en särskild PM beskrivs mer ingående formerna och organisationen för den verksamhetsförlagda utbildningen.<sup>2</sup> Högskolans samarbete med partnerskolor regleras av ett särskilt kontrakt.

För godkänd VFU krävs ett aktivt deltagande av studenten.

### 3.4 Undervisning och examination

Undervisningen inom programmet består av en högskoleförlagd del och en verksamhetsförlagd del. Inom den högskoleförlagda undervisningen möter studenten en variation i undervisningsformer t.ex. föreläsningar, seminarier, exkursioner, studiebesök, räkneövningar, laborationer, grupp- och temaarbeten. I kurserna stöds undervisningen av användningen av IT, främst den elektroniska lärplattformen Blackboard men också av t.ex. telebilsändningar. I den verksamhetsförlagda undervisningen ska studenten själv med ökad grad av självständighet leda undervisning och annat pedagogiskt arbete samt delta i det kollektiva lärarbetet tillsammans med den lokala lärarutbildaren. Inom den verksamhetsförlagda utbildningen utför studenten också fältstudieuppgifter i anslutning till kursernas innehåll. Under hela utbildningen skall det ske en tydlig progression av vetenskapligt arbete där både utbildningsvetenskaplig kärna och ämnesundervisning involveras.

Examination sker på flera olika sätt beroende på kurs. Examinationsformer är t.ex. hemtentamen, tentamen, PM-uppgifter, uppsatsskrivning, rapporter, examinerande litteraturseminarier och muntliga redovisningar. I flera kurser sker examinationen genom att studenten lämnar in en kursportfölj som innehåller flera olika texter som skrivits under kursens gång. Examination av kurs med verksamhetsförlagd utbildning utförs av examinator vid HiG. Lokal

---

<sup>2</sup> Se bilaga 1 till utbildningsplanen.

lärarutbildare avger ett omdöme om studentens verksamhetsförlagda utbildningen.

En viktig del i examinationen är till sist examensarbetet där studenten får försvara ett självständigt arbete i ett seminarium.

### **3.5 Krav för fortsatta studier inom programmet**

Tidigare verksamhetsförlagd utbildning skall vara godkänd innan nästa verksamhetsförlagda utbildning genomförs.

### **3.6 Avrådan**

En student kan avrådas från vidare studier på grund av att vederbörande bedöms ha bristande lämplighet för läraryrket. Vid avrådan skall studenten ges möjlighet att med studievägledaren diskutera alternativa utbildningar.

### **3.7 Examensarbetet**

Examensarbetet utförs på grundnivå och omfattar 15 högskolepoäng. Examensarbetet skall ha en tydlig yrkesrelevans och utförs i ett ämne med ämnesdidaktisk inriktning. Det kan utföras med anknytning till en temagrupp. En temagrupp är en varaktig, tematiskt organiserad grupp som arbetar med såväl forskning som utvecklingsfrågor samt handledning av examensarbeten. Teman och frågeställningar i en temagrupp utvecklas i samarbete med regionens skolor.

### **3.8 Studentinflytande**

Studenter deltar med representanter i Lärarytbildningsnämndens arbete. Frågor som gäller programmet behandlas också i Grundutbildningsberedningen där studenter på Lärarytprogrammet och företrädare för kommunerna deltar tillsammans med högskolans företrädare. Grundutbildningsberedningen är rådgivande. Gefle Studentkår utser studentrepresentanter. Studeranderådet är ett brett informellt samverkansorgan där representanter för studerande från samtliga årskurser och inriktningar erbjuds att delta

Studenterna ska i de reguljära kurserna känna delaktighet och utöva inflytande t.ex. genom kursvärderingar men även genom kontinuerlig programutvärdering.

### **3.9 Användningen av IT för lärande och kommunikation**

Genom att kontinuerligt använda IT för lärande och kommunikation i utbildningen ökar studentens kompetens och egna erfarenheter successivt. Ett exempel på användningen av IT i programmet är att alla studenter introduceras i högskolans elektroniska lärplattform Blackboard som sedan används i flera



kurser. Studenten möter också praktiska tillämpningar av IT-användning i den verksamhetsförlagda utbildningen.

I samarbete med högskolans bibliotek ges utbildning i informationssökning för att utveckla studenternas informationskompetens.

**Kommentar [rnn1]:** Kollat med Göran Fransson ännu inget svar

### 3.10 Internationalisering

Inom Lärarprogrammet finns möjlighet att fullgöra en del av utbildningen vid annat universitet eller lärarutbildning i främst Europa, men även länder utanför Europa är möjliga. Utbytet kan vara en del i de program som bedrivs inom EU eller det kan ingå i utbytesprogram som bedrivs av Högskolan i Gävle. Det finns även möjlighet att göra delar av den verksamhetsförlagda utbildningen vid svenska skolor utomlands.

Inom vissa ämnen ges kurser i samarbete med utländska universitet och lärosäten. Då sker undervisningen på engelska och med hjälp av telebild och Internet.

I val av kurslitteratur eftersträvas att viss litteratur är på engelska. Detta ger studenten tillgång till begrepp och termer på engelska inom ämnesområdet samt kontakt med interationell forskning.

### 3.11 Hållbar utveckling

Programmet ska bidra till att studenten utvecklar en förståelse för vad som menas med hållbar utveckling och vad det konkret innebär för människans och samhällets användande av resurser för att tillförsäkra kommande generationer en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.<sup>3</sup>

Hållbar utveckling inrymmer till exempel kunskap om de ekologiska betingelserna för liv på jorden och om vikten av att bevara den biologiska mångfalden samt baskunskaper i miljöarbete. En annan aspekt av hållbar utveckling är att utbildningen lägger grunden till en hållbar utveckling i yrkeslivet genom beredskap till kompetensutveckling och öppenhet för förändringar och nya krav inom yrket.

### 3.12 Likabehandling

Högskolan i Gävle skall, enligt likabehandlingsplanen, ha en studiemiljö där respekten för den enskilde är självklar och som därmed är fri från trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Detta befrämjar ett klimat som ger studiegäldje, hälsa och möjligheter till utveckling och framgång.<sup>4</sup>

<sup>3</sup> Enligt 1 kap 5 § 1 Högscolelagen.

<sup>4</sup> Likabehandlingsplan för Högskolan i Gävle

#### 4 Grundlärarexamen med inriktning mot fritidshem

Examen avläggs på grundnivå. Examensarbetet utförs på grundnivå.

#### 5 Behörighet

Behörig att antas till Grundlärarprogrammet är den som dels uppfyller villkor för grundläggande behörighet för högskolestudier som anges i högskoleförordningen, dels uppfyller följande särskilda behörighet:

##### Områdesbehörighet 16 med tillägg av EnB

###### Behörighetskurser

Matematik B

Naturkunskap B

Samhällskunskap A

(Biologi A+Kemi A+

Fysik A motsvarar Natur-

kunskap A+B)

EnB

**Kommentar [RN2]:** Måste samordnas med övriga högskolor

#### 6 Betyg

Betyg sätts på i programmet ingående kurser enligt gällande kursplan.

#### 7 Examensbestämmelser

##### 7.1 Examensbenämningar

Grundlärarexamen med inriktning mot fritidshem på grundnivå

##### 7.2 Examenskriterier

Grundlärarexamen med inriktning mot fritidshem uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng enligt programmets struktur. Studenten skall inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) omfattande 15 högskolepoäng på grundnivå.

##### 7.3 Examensbevis

Student som uppfyller fordringarna för examen erhåller examensbevis *efter att studenten på eget initiativ begärt ett sådant*. I vissa fall kan dessutom en generell examen utdelas (se anvisningar för generella examina).

#### 8 Övriga föreskrifter

Se PM för Verksamhetsförlagd utbildning